

Tučín, zemědělská usedlost č. p. 17, okr. Přerov, Olomoucký kraj – odborné posouzení architektonické, historické a památkové hodnoty objektu - rok 2017

Obcí Tučín jsme byli požádáni o vypracování písemného odborného posudku potvrzujícího význam a stáří zemědělské usedlosti č. p. 17, již se obci podařilo získat do vlastnictví a zabránit tak její demolici. Obec hodlá provést citlivou obnovu a revitalizaci předmětné usedlosti se záměrem jejího budoucího využití jako „spolkového domu tradic a řemesel

Na základě tohoto požadavku byla provedena rešerše zjištěných písemných i mapových pramenů a podkladových materiálů vztahujících se k předmětné nemovitosti. Kulturně historická hodnota a současný stav usedlosti byly na místě zjištěny a vyhodnoceny během několikaletých návštěv obce Tučín v minulých letech. Dále konstatujeme, že usedlost č. p. 17 není předmětem ochrany podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů a neleží na památkově chráněném území.

Posuzovaná usedlost č. p. 17 je pozoruhodnou a dosud zcela unikátně autenticky dochovanou ukázkou lidového stavitelství národopisného regionu Hané. Její navrhovaná celková obnova je potřebná i z hlediska dlouhodobě neprováděné údržby. Jedná se o obydlí drobného zemědělce, pravděpodobně chalupníka, postavené s největší pravděpodobností po polovině 19. století v souvislosti s obecným dobovým trendem růstu venkovské populace, vyvolávajícím potřebu zahušťování vesnické zástavby obydlími nižších sociálních vrstev.

Nevelká usedlost protáhlého obdélného půdorysu, situovaná v jihovýchodním cípu svažité návsi, je kompletně zbudována z nepálených cihel a nad přízemím jí v celé délce prochází sýpkové polopatro. Má typické trojdílné půdorysné členění s centrální síní, k níž je vlevo připojena obytná světnice a vpravo skladová komora. Na světnici v podélné ose navazuje malá průjezdná stodůlka. S ohledem na skutečnost, že usedlost nebyla v minulosti stavebně upravována a modernizována, zachovala se díky této shodě okolností podnes ve značně intaktním stavu. Původní je jak vnitřní dispozice, tak hliněné obvodové a dřevěné stropní konstrukce i další stavební prvky. Památkově i historicky cenné jsou rovněž všechny dřevěné výplně oken, dveří a vjezdu do stodoly i kamenný sklípek přístupný ze dvora. Svou jedinečnou podobu, včetně části vybavení, si zachovaly také interiéry usedlosti, jak obytné, tak hospodářské. Zajímavé je též povrchové řešení fasády včetně její barevnosti, pocházející patrně z počátku 20. století.

Vzhledem k tomu, že není k dispozici žádný fyzický ani písemný doklad vypovídající o stáří objektu a rovněž nebyly prováděny průzkumy (např. dendrochronologická analýza dochovaných dřevěných prvků), na jejichž základě by bylo možno alespoň přibližně určit dobu vzniku stávající stavby, lze k tomuto účelu využít jako srovnávacího materiálu pouze historických mapových děl a částečně i analogických příkladů vesnických staveb z širšího regionu. Z uvedených podkladů je možno dovodit, že usedlost v dnešní podobě a rozsahu vznikla pravděpodobně někdy v průběhu druhé třetiny 19. století, protože je zachycena až na mapě III. vojenského mapování, jež se na Moravě uskutečnilo v letech 1876-1878. V předchozím období existovalo přibližně na tomtéž místě jiné menší stavení, zaznamenané na mapě Císařského otisku stabilního katastru z roku 1830 i na mapě II. vojenského mapování z let 1836-1852, které ale ještě není zakresleno na mapě I. vojenského mapování z let 1764-1768 a postaveno tedy bylo během delšího časového úseku před rokem 1830. K jeho přestavbě či výstavbě nové usedlosti muselo poté dojít, jak je již výše uvedeno, zhruba v 50letém období mezi realizací mapových děl v první polovině 19. století a prováděním III. vojenského mapování v poslední třetině téhož století. Tomuto závěru svým charakterem odpovídá i unikátně zachovaná architektonická forma celého objektu, dokumentující způsob života drobného zemědělce na hanácké vesnici koncem 19. a v první polovině 20. století.

Na základě uvedených skutečností lze jednoznačně konstatovat, že se jedná o mimořádně významnou a svého druhu unikátní zemědělskou historickou památku, která se dochovala ve značně autentické podobě a jež zároveň svou polohou v čele krátké dolní strany návsi tvoří nezaměnitelnou dominantu tohoto prostoru. Zamýšlenou citlivou rekonstrukcí, revitalizací a následným vhodným kulturně společenským využitím bude zachráněna a pro budoucí generace zachována významná památka. V této souvislosti je třeba také upozornit, že jde prakticky o jedinou možnou cestu k uchování památkových, architektonických a historických hodnot této pozoruhodné lidové vesnické stavby. Obec tak současně získá přitažlivý turistický cíl i prostory pro vytvoření historicko národopisné expozice, pro pořádání různých kulturních aktivit, představení tradičních zvyků a řemesel i činnost místních spolků.

Pro informaci přikládáme kopie vybraných historických mapových podkladů a několik fotografií současného stavu předmětné usedlosti.